

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.903.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Zakonski načrt o kmet- skih dolgovih.

Zadnjega oktobra je minister poljedelstva Juraj Demetrovič v sporazumu z ministrom trgovine in industrije Mohoričem in ministrom pravde dr. Šumenkovičem predložili narodni skupščini zakon o kmetiskih dolgovih. Navedli bomo glavne točke tega zakonskega načrta.

Kmet — dolžnik.

Vsem kmetom — dolžnikom se za dobo enega leta od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, dovoljujejo gotove olajšave pri urejevanju njihovih dolgov pri denarnih zavodih in ostalih upnikih. Za kmetiske dolgove se smatrajo oni dolgovi, ki ne izvirajo od nakupovanja zemeljskih potrebščin v razdobju enega leta pred sprejetjem tega zakona. Tudi za tiste osebe ne velja ta zakon, ki so se zadolžile pred 20. aprilom, pa so potem prenehale pečati se s kmetovanjem. Kmet je vsak, ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje rodbine in katerega dohodki izvirajo vsaj do 60% iz poljedelstva (vinogradištva, živinoreje, sadjarstva, vrtnarstva itd.), če njegovo posestvo ne obsega več kakor 50 ha obdelane zemlje ali pri rodbinskih zadrugah 100 ha.

Odplačevanje dolgov.

Kmetiski dolžniki bodo odplačevali dolg tako, da bodo plačali letno 8% na račun obresti in 2% na račun odplačila dolga. Pri amortizacijskih posojilih ne sme letni obrok znašati več kakor 10 odstotkov, a obrestna mera ne več kakor 9%. Kakor se iz navedenega vidi, določitev obrestne mere na 10 odstotkov (odplačevanjem dolga vred), za Slovenijo nimamo praktične vrednosti, ker je pri nas obrestna mera nižja, razen za nekatere kraje in za tiste ljudi, ki dolgujejo zasebnikom in trgovcem, ako jim plačujejo višje obresti. Odprto pa je ostalo vprašanje obrestne mere za vloge. Upniku, ki je po 20. aprilu 1932 zahteval od kmeta višje obresti, kakor jih dopušča zakon o zaščiti kmetov z dne 19. aprila 1932, se že plačane obresti odračunajo od glavnice dolga.

Odgoditev prisilnih prodaj.

Za dobo enega leta od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, se odgodijo vse prisilne prodaje premičnin in nepremičnin kmetov, ustavi se tudi vse prisilne uprave. Odlok o odgoditvi prodaje izda izvršno sodišče po službeni

dolžnosti, če mu je znano, da je dolžnik kmet, drugače pa na zahtevo stranke. Potrdilo, da je kdo kmet, izda občinsko oblastvo. Ako to potrdilo ne odgovarja dejanskemu stanju, ga sresko načelstvo lahko uniči, proti temu je do pustna pritožba na bana. Od teh predpisov so izvzeti davki in dolgovi, napravljeni po 20. aprilu, terjatve na račun vzdrževalnine in terjatve, ki potekajo iz kazenskih dejanj, obveznosti napram osebam, zaposlenim v gospodarstvu in gospodinjstvu, terjatve za kupnino in stvarino, terjatve zdravnikov in apotekarjev, zaostali pogrebni stroški in terjatve obrtnikov za izvršena obrtniška dela, ki potekajo iz dobe zadnjega leta pred uveljavitvijo tega zakona. Do zdaj so bile od moratorija odvzete zadruge, sedaj pa bo za zadruge veljalo isto kot za druge upnike.

Znižanje dolgov preadolženih kmetov

Kmet, katerega dolgovi presegajo 70% vrednosti njegovih celotnih premičnin in nepremičnin, lahko tekom 3 mesecev po uveljavitvi tega zakona zahteva znižanje dolgov. Prošnjo je treba predložiti sreskemu načelniku ter priložiti potrdilo, da je prosilec kmet, natančno cenitev vrednosti posestva in podroben seznam vseh dolgov. Po vložbi te prošnje se morajo ustaviti vse tožbe, ki so v teku proti dolžniku. Sresko sodišče odredi nato narok. Naloga sodišča je, da ugotovi pravilnost vseh v prošnji navedenih podatkov. Upniki imajo pravico vpogleda v te spise. Sodišče ima pravico uradne cenitve vrednosti posestva. Ako se po taki ugotovitvi dolgov in vrednosti posestva dožene, da presegajo dolgovi 70% celotne vrednosti, bo sodišče ugotovilo z odlokom višino dolgov in tudi to, komu dolguje, ter bo istočasno znižalo posamezne terjatve tako da dolgovi ne bodo presegali 70 odstotkov celotne vrednosti. Proti odloku sreskega sodišča ima upnik pravico pritožbe na okrajno sodišče, nadalje na apelacijsko sodišče, ki kmetu določa.

Določitev obrestne mere.

Ministrski svet bo z uredbo od časa do časa po banovinah določil višino obrestne mere za izposojeni denar ali za odobrene kredite. Na ta način določena obrestna mera je obvezna za vse denarne zavode, društva in osebe. V najvišji znesek letne obrestne mere za izposojeni denar se morajo vračunati tudi vse postranske dajatve (provizija, predvidene kazni, upravni stroški itd.)

Dogovor o obrestni meri za izposojeni denar je neveljaven, ako določa višjo obrestno mero, nego je dovoljena.

Zaščita denarnih zavodov.

Ako zaide denarni zavod v težkoče glede izpolnjevanja svojih obveznosti zaradi težkoč v kreditnih odnošajih, lahko zahteva, da ministrski svet na predlog ministra za trgovino in industrijo izda posebno uredbo z zakonsko močjo, s katero se denarnemu zavodu dovolijo olajšave. Z uredbo se bo določil način izplačila vlog in ostalih dolgov zaščitenega zavoda. V dobi zaščite ne sme zavod izplačevati nobenih dividend in nagrad članom upravnega sveta. Podrobnejših določil o zaščiti vlagateljev in upnikov, ki bi bila tudi potrebna, v zakonskem načrtu ni. Bilo bi umestno, da se pri zavodih, ki pridejo pod zaščito, osnujejo odbori vlagateljev in upnikov s posebnimi pravicami. Kar se tiče komisarja, ki ga postavi minister trgovine zaščitenemu zavodu, bi bilo na mestu, da se imenuje iz vrst gospodarskih strokovnjakov. Kazenska določila so dovolj stroga, treba je le takšnih, ki se bodo brigali za izvajanje teh določil, drugače ostanejo samo na papirju.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada dr. Srskiča je odstopila dne 9. novembra. Kralj je ostavko sprejel in je po posvetovanju s predsednikom senata dr. Ante Paveličem, s predsednikom narodne skupščine dr. Kumanudijem in predsednikom Jugoslovanske radikalne kmečke demokracije Nikolom Uzunovičem poveril mandat za sestavo nove vlade dr. Milanu Srskiču, ki je sestavil vlado iz tehle osebnosti: ministrski predsednik dr. Milan Srskič; minister brez listnice, zastopnik ministrskega predsednika in generalni tajnik JRKD (Jugoslovanske radikalne kmečke demokracije) dr. Albert Kramer; minister za socialno politiko Ivan Pucelj; minister brez listnice Hamdija Karamehmedović; minister brez listnice Dragotin Kojič; minister trgovine Ilija Šumenković; pravosodni minister Boža Maksimović; prometni minister Lazar Radivojevič; minister za kmetijstvo Juraj Demetrovič;